

Izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 22. augusta noteikumu Nr. 487 „Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.6. specifiskā atbalsta mērķa “Ieviest izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu” 8.3.6.2. pasākuma “Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide” 19.3. punkta aktivitātes īstenošanai un Izglītības un zinātnes ministrijas 2019. gada 22. janvāra rīkojumu Nr. 1-6/19/6 Nacionāla līmeņa pētījumu izglītībā organizēšanas kārtība

PĒTĪJUMA
“AUGSTĀKAJĀ IZGLĪTĪBĀ STUDĒJOŠO KOMPETENČU NOVĒRTĒJUMS UN TO
ATTĪSTĪBAS DINAMIKA STUDIJU PERIODĀ”
UZDEVUMA APRAKSTS
2. kārtā

1. Pētījuma mērķis

Veicot padziļinātu **uzņēmējspējas, digitālās, globālās, kā arī pilsoniskās** caurviju kompetences teorētisko analīzi un **studējošo caurviju kompetenču**¹ novērtējumu, noskaidrot studējošo kompetenču attīstības līmeni augstākās izglītības iestādēs studijas uzsākot un pirms izglītības iestādes absolvēšanas, izstrādāt priekšlikumus digitālo pamata prasmju novērtēšanai, mācību vajadzību identificēšanai un plānošanai, kā arī izstrādāt atbalsta instrumentus augstākās izglītības iestāžu personāla kompetenču pilnveidei par caurviju kompetencēm, to novērtēšanu un iekļaušanu studiju rezultātos un Caurviju kompetenču novērtēšanas instrumenta izmantošanu studiju rezultātu formulēšanā un novērtēšanā.

2. Pētījuma organizēšana pētījuma otrajā kārtā

Ņemot vērā 1. kārtas rezultātus pētniekiem jāveic *uzņēmējspējas, digitālās, globālās, kā arī pilsoniskās* kompetences padziļināta teorētiskā izpēte, jāaprobē skolotāju profesionālo kompetenču aptauja, jā sagatavo priekšlikumus izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas rādītāju pilnveidei un mērījumu regularitātes optimālā modeļa izveidei, studiju programmu un virzienu akreditācijas pilnveidei, kā arī priekšlikumi profesiju standarta “Skolotājs” aktualizācijai. Ņemot vērā valsts prioritātes iedzīvotāju digitālo prasmju pilnveidei, padziļināti plānots pētīt digitālo kompetenci un sagatavot priekšlikumus personu digitālās kompetences novērtēšanai.

Vienlaikus pētniekiem ir jānoskaidro kā izstrādātā metodoloģija ir piemērojama kompetenču attīstības līmeņa noteikšanai citām mērķa grupām, piemēram, pieaugušo izglītībā.

Balstoties uz izstrādāto metodoloģiju (caurviju kompetenču struktūru un skolotāju profesionālo kompetenču novērtēšanas struktūru) pētniekiem jāveic esošais **studējošo caurviju kompetenču novērtējums**, datus analizējot pa izglītības tematiskajām grupām un kvalifikācijas līmeņiem LKI 6, 7, 8, akadēmiskā/profesionālā izglītība, valsts un privātais

¹ Pētījuma kontekstā caurviju kompetences tiek definētas kā pētniecības, inovācijas, uzņēmējspējas, digitālās, globālās, pilsoniskās kā arī profesionālās kompetences izglītības jomā

sektors. Pētījuma rezultātā tiks iegūti dati (bāzes mērījums) par studējošo kompetenču attīstības līmeni pēc vidējās izglītības iegūšanas, kas uzsāk studijas augstākajā izglītībā un studentiem pirms kvalifikācijas iegūšanas, konstatējot līdz šim augstākās izglītības iestāžu īstenoto praksi izglītības procesa organizēšanā un studiju kvalitāti.

Pētījuma rezultātu ilgtspējas nodrošināšanai pētniekiem ir jāizstrādā tālākizglītības programma augstākās izglītības iestāžu personāla kompetenču pilnveidei par kompetenču metodoloģijas izmantošanu studiju rezultātu formulēšanā un studējošo snieguma novērtēšanā.

3. Darba uzdevums otrajā kārtā

3.1. Veikt padziļinātu teorētisko izpēti:

- 3.1.1. uzņēmējspējas un digitālās kompetences īpatnības caurviju un profesionālo kompetenču ietvarā;
- 3.1.2. globālās un pilsoniskās kompetences dalījuma vai apvienojuma pamatojumu caurviju kompetenču ietvarā;
- 3.1.3. izstrādāt priekšlikumus digitālo pamata prasmju novērtēšanai, mācību vajadzību identificēšanai un plānošanai, t.sk., nosacījumu iekļaušanai valsts akadēmiskās un profesionālās augstākās izglītības standartā;
- 3.1.4. izstrādāt kompetenču saskaņošanu starp vispārējā, profesionālajā un augstākajā izglītībā izmantotajiem konceptuālajiem caurviju kompetenču modeļiem, ņemot vērā pētījuma 1. kārtā izstrādāto kartējumu;
- 3.1.5. izstrādāt rekomendācijas metodoloģijas izmantošanai mūžizglītībā. Rekomendāciju izstrādē jāņem vērā plānotās izmaiņas normatīvajā regulējumā, kas sekmēs elastīgākas personu kompetenču attīstības iespējas, piemēram, modulāras studiju programmas, mikro-apliecinājumi.

3.2. Veikt metodoloģijas pilnveidošanu un īstenot pētījumu:

- 3.2.1. aprobēt pedagogu profesionālās kompetences novērtēšanas metodoloģiju un veikt kompetenču attīstības novērtējumu studējošajiem pirms kvalifikācijas “Skolotājs” iegūšanas;
- 3.2.2. izvērtēt pētījuma “Vispārējās izglītības, tai skaitā pirmsskolas izglītības pedagogu kompetenču modeļa izstrāde” rezultātu integrācijas iespējas ar izstrādāto kompetenču aprakstu;
- 3.2.3. izstrādāt pašnovērtējuma aptaujas saīsināto variantu augstskolām kombinēšanai ar atsevišķas kompetences padziļinātu novērtēšanu;
- 3.2.4. izpētīt studējošo caurviju kompetenču attīstības līmeni, ņemot vērā šādus kritērijus: izglītības tematiskās grupas, LKI līmenis, akadēmiskā/profesionālā izglītība, valsts/privātās izglītības iestādes. Pētījuma izlasi veido 2021./2022. akadēmiskā gadā pēdējā studiju gadā un 2022./2023. akadēmiskajā gadā studijas uzsākušie studējošie. Papildus pēdējā gada skolotāju sagatavošanas programmas studējošajiem veikt profesionālo kompetenču novērtējumu.

3.3. Nodrošināt augstskolu personāla profesionālo pilnveidi un rezultātu ilgtspēju:

- 3.3.1. Izstrādāt tālākizglītības programmu un studiju materiālus augstākās izglītības iestāžu personāla (prioritāri studiju programmu direktoriem un akadēmiskajam personālam) kompetenču pilnveidei par caurviju kompetencēm, to novērtēšanu

un iekļaušanu studiju rezultātos, Caurviju kompetenču novērtēšanas instrumenta izmantošanu studiju rezultātu formulēšanā un novērtēšanā.

- 3.3.2. Nodrošināt kompetenču pilnveidi un sagatavot 50 multiplikatorus pētījuma rezultātu ieviešanai augstākās izglītības iestādēs, piemēram, pilotējot digitālās kompetences ieviešanu studiju rezultātos .
- 3.3.3. Izstrādāt piecus video materiālus augstākās izglītības iestāžu personāla (prioritāri studiju programmu direktoru un akadēmiskā personāla) pašvadītai profesionālai pilnveidei par Caurviju kompetenču novērtēšanas instrumenta izmantošanu, studiju rezultātu formulēšanu, profesionālās autonomijas novērtēšanai u.c.
- 3.3.4. Izstrādāt vadlīnijas pētījuma rezultātu izmantošanai augstākās izglītības iestādēs ar mērķi pilnveidot studiju programmas sasniedzamos rezultātus un studējošo snieguma novērtēšanai;
- 3.3.5. Apkopot ārvalstu piemērus par rīkiem un metodēm caurviju kompetenču, t.sk., digitālo kompetenču novērtēšanā;
- 3.3.6. Apkopot informāciju un izstrādāt rekomendācijas par ārvalstu resursiem par kompetencēm, t.sk, caurviju kompetencēm augstākajā izglītībā, kompetenču novērtēšanu, studiju programmu dizainu un citām saistītām tēmām.

3.4. Izstrādāt rekomendācijas rīcībpolitikai un priekšlikumus

- 3.4.1. augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveidošanai t.sk., kompetenču novērtēšanas mērījumu regularitātes optimālā modeļa izveidei;
- 3.4.2. studiju programmu un virzienu akreditācijas pilnveidei.

3.5. Izstrādāt priekšlikumus profesijas standarta “Skolotājs” aktualizācijai.

4. Pētījuma otrās kārtas rezultāts un nodevumi:

- 4.1. Pētījuma ziņojums, kas ietver rezultātus un to analīzi atbilstoši uzdevuma apraksta 3.1. punktā noteiktajam;
- 4.2. Kompetenču novērtēšanas metodoloģija atbilstoši darba uzdevuma 3.2.1 – 3.2.3. punktam;
- 4.3. Studējošo caurviju kompetenču novērtējuma rezultāti atbilstoši darba uzdevuma 3.2.4 punktam;
- 4.4. Tālākizglītības programma (apraksts, saturs, kursa/-u apraksti, mācīšanās metodes, mācīšanās rezultāti), studiju un video materiāli augstākās izglītības iestāžu personāla profesionālajai pilnveidei atbilstoši darba uzdevuma 3.3.1. - 3.3.2. punktam. Programmas informācijai jāpievieno tālākizglītības programmas īstenošanas apraksts un dalībnieku atgriezeniskā saite;
- 4.5. Vadlīnijas augstākās izglītības iestādēm pētījuma rezultātu izmantošanai studiju programmās sasniedzamo rezultātu pilnveidei, rekomendācijas resursiem un kompetenču novērtēšanas rīkiem atbilstoši darba uzdevuma 3.3.3 - 3.3.6.punktam;
- 4.6. Rīcībpolitikas rekomendācijas un priekšlikumi atbilstoši darba uzdevuma 3.4. punktam;
- 4.7. Priekšlikumi profesijas standarta “Skolotājs” aktualizācijai.
- 4.8. Vismaz 3 oriģināli zinātniskie raksti pieņemti publicēšanai (t.sk. ar nosacījumu) Web of Science, SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;

- 4.9. Pieci video materiāli pašvadītai Caurviju kompetenču novērtēšanas instrumenta izmantošanai, studiju rezultātu formulēšanai, profesionālās autonomijas novērtēšanai u.c. atbilstoši darba uzdevuma 3.3.3. punktam.
- 4.10. Pārskats par divu doktorantu pētnieciskā darba iestrādēm, progresu un plānotām darbībām. Pilnveidotas, vēlams aizstāvētas 2 doktora disertācijas, aizstāvēts 1 maģistra darbs.

5. Prasības pētījuma sagatavošanai (zinātniskajai institūcijai un pētnieku grupas veidošanai):

5.1. Pētījumu pieteicējs ir zinātniskā institūcija, kas:

- 5.1.1. ir reģistrēta Latvijas Republikas Zinātnisko institūciju reģistrā,
- 5.1.2. īsteno izglītības programmas studiju virzienā "Izglītība, pedagogija un sports" un pētniecību izglītības zinātnēs,
- 5.1.3. ir ar pieredzi starpdisciplināras pētnieku grupas vadīšanā un pētījuma īstenošanā.

5.2. Pētījuma specifiskā mērķa sasniegšanai zinātniskajai institūcijai ir noteikti šādi kritēriji:

5.2.1. Zinātniskā institūcija pētnieku grupu veido no šādiem amatiem:

- 5.2.1.1. pētījuma īstenoņāji – vadošais pētnieks (zinātniskais vadītājs);
- 5.2.1.2. vadošie pētnieki,
- 5.2.1.3. pētnieki,
- 5.2.1.4. eksperti,
- 5.2.1.5. zinātniskie asistenti (augstskolās studējošie un zinātniskā doktora grāda pretendenti).

5.2.2. ekspertu un pētnieku piesaiste no citām zinātniskām institūcijām, kuriem ir zināšanas un pieredze sociālo zinātņu pētījumu veikšanā, t.sk., pieredze testu un aptauju konstruēšanā un adaptācijā, pētījuma izlases veidošanā, statistiskajā analizē, kompetenču augstākajā izglītībā izpētē un kartēšanā, akadēmiskā personāla izglītošanā, kompetencēs balstītu studiju rezultātu formulēšanā, tai skaitā, uzņēmējspējas un digitālās kompetences.

5.2.3. pētnieku piesaiste, kuriem ir starptautiska pieredze projekta darba uzdevumu izpildē atbilstošajās jomās, t.sk., ārvalstu pētnieka/-u piesaiste.

5.2.4. augstskolās studējošo un doktora zinātniskā grāda pretendentu piesaiste pētījuma aktivitātēs ir vismaz 2,0 pilna darba laika ekvivalenta izteiksmē visā pētījuma posmā. Katram studējošajam darba slodze ir vismaz 0,3 pilna darba laika ekvivalenta izteiksmē.

5.2.5. Pētījuma pētnieku grupas 5.3.1.1., 5.3.1.2. un 5.3.1.3. punktā minētajos amatos nodarbinātajiem, zinātniskā institūcija slēdz darba līgumu, kura darba slodze pētījuma uzdevumu izpildei ir ne mazāka kā 0,3 pilna darba laika ekvivalenta izteiksmē.

5.3. Pētījuma pētnieku grupas 5.2.1. punktā minēto amata uzdevumu izpildei zinātniskās darbības pieredze tie vērtēta ņemot vērā šādus kritērijus: zinātniskie raksti (SCOPUS vai WEB of Science), citi anonīmi recenzēti zinātniskie raksti,

recenzētas zinātniskās monogrāfijas, dalība pētnieciskos projektos, kas saistīti ar projekta jomu, tai skaitā starptautiskie; pētījumu rezultātu prezentēšana zinātniskās konferencēs, tai skaitā starptautiskās; cita ar projekta jomu saistīta pieredze (skatīt Pētījuma pieteikuma 4.tabulu).

Lai sasniegtu optimālos pētījuma darba uzdevumā plānotos rezultātus, zinātniskās grupas veidošanā jāņem vērā pētījuma uzdevumi un saturs, pētījuma ilgums un finanšu apjoms.

6. Prasības pētījuma rezultātu izplatīšanai

6.1. Pētījuma rezultātiem jābūt atspoguļotiem:

- 6.1.1. Pētījuma rezultāti aprobēti vismaz 2 (divos) izglītības zinātņu doktorantūras līmeņa darbos;
- 6.1.2. vismaz 3 oriģinālie zinātniskie raksti, kas publicēti vai pieņemti publicēšanai Web of Science, SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
- 6.1.3. pasākumi augstskolu pārstāvjiem un sociāliem partneriem par pētījuma rezultātu izmantošanu turpmākai darbībai;
- 6.1.4. sabiedrības informēšanas pasākumos.
- 6.1.5. zinātniskās institūcijas, kas ir pētījuma iesniedzējs, interneta tīmekļa vietnē.

7. Darba rezultāta iesniegšanas formāts

Zinātniskā institūcija visu pētījuma kārtu Nodevumus iesniedz šādā formātā:

- 7.1. Pētījuma ziņojumi latviešu valodā (teksta fonts: *Times New Roman*, izmērs: 12) un kopsavilkumu (maksimālais apjoms 20 lpp.) latviešu un angļu valodā, kā arī iesniegt pielikumu elektroniski ārējā datu nesējā un papīra formātā vienā eksemplārā;
- 7.2. Rīcībpolitikas rekomendācijas latviešu valodā iesniegt elektroniski ārējā datu nesējā un papīra formātā vienā eksemplārā;
- 7.3. Katram nodevumam jāpievieno pētījuma gaitā izveidotie datu faili un rādītāju passes *Excel* formātā elektroniski ārējā datu nesējā. Datu faili ir jā sagatavo atbilstoši turpmākai izmantošanai publicēšanai atvērto datu portālā, pētniekiem turpmākam darbam un pētījuma pasūtītājiem.
- 7.4. Informatīvos materiālus par pētījuma gaitu un rezultātiem sniegt Pasūtītājam un publicēt pēc pieprasījuma gan pakalpojuma izpildes starpposmos, gan pēc pakalpojuma izpildes, vienojoties par nepieciešamo formātu
- 7.5. Vadlīnijas, programmas aprakstu, instrumenta aprakstu un citus izvērtējumus latviešu valodā iesniegt elektroniski ārējā datu nesējā un papīra formātā vienā eksemplārā;

7.6. Aizstāvētos maģistra darbus un publikācijas elektroniskā formātā vai arī norādīt hipersaiti, kurā tie ir pieejami.

8. Darba pieņemšanas nosacījumi

8.1. Darba izpildes termiņš ir **19 mēneši, bet ne vēlāk kā 2023.gada 30.septembris.**

8.2. Uzdevumu īstenošanas grafiks:

Veicamie uzdevumi	Nodevuma formāts	Nodevuma datums
Ziņojums atbilstoši darba uzdevuma 4.1.punktam	Gan elektroniski, gan izdrukas versijā	8 mēneši pēc līguma noslēgšanas
Otrās kārtas nodevums	Gan elektroniski, gan izdrukas versijā	2023.gada 30.septembris

- 8.3. kopā ar nodevumu līgumā norādītajos termiņos iesniedz pasūtītajam izpildītāja parakstītu nodošanas – pieņemšanas aktu;
- 8.4. Pasūtītājs vienas nedēļas laikā no nodevumu un nodošanas – pieņemšanas akta saņemšanas no Izpildītāja dienas izvērtē iesniegtos nodevumus un:
- 8.4.1. paraksta attiecīgo nodevumu nodošanas – pieņemšanas aktu, ja nodevumam nav konstatēti trūkumi vai nepilnības;
- 8.4.2. iesniedz Izpildītājam pretenziju aktu, ja pārbaudes laikā konstatēti trūkumi vai nepilnības, un nosaka vienas nedēļas termiņu trūkumu vai nepilnību novēršanai, vai citu termiņu par kuru Puses ir vienojušās.

11. Citi nosacījumi

Īstenojot pētījumu, izpildītājam jāievēro respondentu personas datu aizsardzība atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likumā noteiktajām prasībām un datu ētiska lietojuma prasības.

Apstiprināts ar
Nacionāla līmeņa pētījumu izglītībā
Stratēģiskās vadības padomes lēmumu
(2022.gada 14.janvāra sēdes protokols Nr.10 un
saskaņojums rakstiskajā procedūrā 2022.gada 14.janvāris)